

15.06.2020

Asia/16

§ 371

Valtuutettu Sinikka Vepsän toivomusponsi kotihoidon resursseista, ympärivuorokautisen hoidon riittävydestä sekä ikääntyneiden liikumismahdollisuudesta

HEL 2019-007428 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 19.6.2019 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi
Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi
Tarja Itkonen, kehittämissuunnittelija, puhelin: 09 310 43788
tarja.itkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vepsä Sinikka, toivomusponsi 5, Kvsto 19.6.2019 asia 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 19.6.2019 Helsingin hyvinvointisuunnitelmaa kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen: "Hyväksyessään hyvinvointisuunnitelman valtuusto edellyttää selvitettävän ko-

tihoidon resurssien sekä ympärivuorokautisen hoivan tarpeen riittävyyden sekä ikääntyneiden, toimintarajoitteisten helsinkiläisten liikkumismahdollisuudet ikääntyneille suunnattuihin palveluihin.” (Sinikka Vepsä)

Helsingin hyvinvointisuunnitelma sisältää useita tavoitteita ja toimintatapoja ikääntyneiden toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistamiseksi, joilla pyritään varmistamaan kotihoidon palvelujen laadukkuus. Lisäksi hyvinvointisuunnitelma sisältää liikkumisohjelman puitteessa toteutettavaa työtä, jossa tavoitteena on vahvistaa liikkumisen roolia sairauksien ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutuksessa.

Kotihoidon resurssien sekä ympärivuorokautisen hoivan tarpeen riittävyys

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluissa arvioidaan kotihoidon henkilöstöresursseja ja henkilöstörakennetta säännöllisesti. Viime vuosina kotihoitoon on lisätty yli 50 uutta vakanssia ja vuonna 2019 lisättiin 15 vastaavaa sairaanhoitajaa. Sairaanhoidollista osaamista vahvistetaan edelleen palkkaamalla lisää vastaavia sairaanhoitajia kotihoidon lähipalvelualueille tukemaan turvallista työskentelyä. Tämä tukee muun muassa epidemiatilanteessa riskiryhmiin kuuluvien iäkkäiden henkilöiden hoitoa kotona.

Keväällä 2020 siirrettiin työntekijöitä koronaepidemian vuoksi määräaikaisesti suljetuista toiminnoista kuten päivätoiminnasta ja palvelukeskuksista sekä kaupungin muilta toimialoilta kotihoitoon ja ympärivuorokautiseen hoitoon.

Kotona asumista tukevia palveluja parannettiin perustamalla kuntouttava arviointiyksikkö syyskuussa 2019. Pääosa tästä kokonaisuudesta on resursoitu uusilla vakansseilla. Kuntouttava arviointiyksikkö auttaa merkittävästi kotihoidon työtä koska uudet asiakkaat tulevat tarvittaessa kotihoitoon arviointiyksikön kautta.

Ympärivuorokautiselle hoivalle sitovana tavoitteena vuodelle 2019 oli: ”Ympärivuorokautisessa hoivassa asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä laskee ja tehostetussa palveluasumisessa olevien osuus nousee vuoteen 2018 verrattuna. Ympärivuorokautisen hoivan määrää nostetaan vastaamaan paremmin tällä vuosituhannella tapahtunutta ikäihmisten (yli 75-vuotiaiden ja erityisesti yli 85-vuotiaiden) lukumäärän kasvua.” Tavoitteena oli hankkia 50 tehostetun palveluasumisen paikkaa lisää, mutta se ei täysin toteutunut, koska palveluntuottajat eivät pystyneet tarjoamaan paikkoja riittävästi henkilöstön saatavuusongelmien takia.

Ympärivuorokautisen hoivan osalta laskennallinen kokonaispaikkamäärä pysyi vuonna 2019 lähes edellisen vuoden tasolla, paikkojen määrän kasvaessa yhdeksällä paikalla. Toisaalta yli 75-vuotiaiden osalta laskennallinen paikkamäärä kasvoi kuitenkin lähes tavoitteen mukaisesti,

49 paikan verran. Laitoshoidon asumisvuorokaudet vähenivät suunnitellusti ja ne korvattiin tehostetulla palveluasumisella.

Nyt valmisteilla olevan valtakunnallisen ympärivuorokautisen hoivan mitoituksen yhteydessä tai sen jälkeen tultaneen kansallisesti ottamaan kantaa myös kotihoidon mitoitukseen.

Liikkumista tukevat toimenpiteet

Ikääntyneiden helsinkiläisten neuvontaa ja ohjausta on parannettu. Stadin seniori-infosivut ja chat-palvelu ovat kuntalaisten käytössä. Tietoa saa yhdestä puhelinnumerosta Seniori-infosta sekä palvelukeskuksista ja esimerkiksi terveys- ja hyvinvointikeskusten senioripysäkeiltä. Epidemiatilanteessa ikääntyneiden henkilöiden puhelin- ja asiointiapupalveluja on lisätty organisoimalla yhdessä Helsingin seurakuntayhtymän ja muiden yhteistyötahojen kanssa Helsinki-apu. Seniori-infon puhelinpalveluaikaa arkisin on lisätty klo 9-15:sta klo 9-18:ta. Epidemian alkuvaiheessa seniori-infon työntekijämäärää lisättiin määräaikaisesti.

Palvelukeskukset ovat matalan kynnyksen avoimia kohtaamispaikkoja, joissa on muun muassa harrastus- ja liikuntamahdollisuuksia helsinkiläisille eläkeläisille ja työttömille. Alueellisesti on tehty kokeiluja, joissa ikääntyneitä saatetaan palvelukeskustoimintaan. Epidemian aikana palvelukeskukset ovat olleet suljettuina, mutta muun muassa liikunta-tuokioita on toteutettu livenä sosiaalisen median kanavilla ja samalla osallistujat ovat voineet tehdä fysioterapeutille kysymyksiä. Palvelukeskusten työntekijät ovat soittaneet asiakkaille tukipuheluita ja ohjanneet heitä arkiliikuntaan ja ulkoilemaan turvallisesti poikkeusolojen aikana. Asiakkaille on viety sovitusti Palvelukeskus Helsingin etälaitteita ja tarjottu toimintaa myös sitä kautta.

Ikääntyneille on kehitetty etäpalveluja, jotka parantavat toimintarajoitteisten helsinkiläisten osallistumismahdollisuuksia eri aihepiirien etäryhmiin, esimerkiksi ruokailu-, jumppa- tai seniorivisaryhmiin. Käytettyjä etäpalveluja ovat myös etäkuntoutus ja etähoito. Epidemia-aikana kotihoidon etähoitoasiakkaiden määrä on lisääntynyt ja uusia etäpalveluja kuten kotihoidon asiakkaille etäyhteyksin järjestettyjä kaupunginmuseokierroksia on kokeiltu. Kokeilussa on myös uusi yhteydenpitotapa, jossa kotihoidon asiakkaiden omaiset voivat soittaa etälaitteiden kautta läheisilleen.

Kotihoidossa on käytössä liikkumissopimus, jolla tarkoitetaan ikääntyneen arkiliikkumisen suunnitelmallista tukemista kotihoitokäyntien aikana. Liikkumissopimuksessa asiakas ja työntekijä sopivat yhdessä toiminnalliseen arkeen tähtäävät tavoitteet sekä keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Loppuvuodesta 2019 lähes 70 prosenttia säännöllisen kotihoidon asiakkaista oli tehnyt liikkumissopimuksen. Liikkumissopimuk-

sen laajentaminen yhteiseksi työvälineeksi kaikille asiakkaan kotona kuntoutumiseen osallistuville toimijoille on käynnissä.

Voimaa vanhuuteen tutuksi ja tavaksi hankkeen hyviksi todetut käytännöt jäivät elämään hankealueilla. Liikuntaraateja ja liikunnan vertaisohjaajakoulutuksia on järjestetty. Hankkeen aikana tai sen jälkeen koulutetut vertaisohjaajat toimivat aktiivisesti muun muassa kuntosalikavereina sekä ohjaajina taloyhtiöjumbassa, ryhmäliikunnassa ja ulkoiluretkillä. Yleisestikin tavoitteena on lisätä mahdollisuuksia liikkumiseen, liikuntaan ja arkiaktiivisuuteen.

Bloomberg Philanthropies -säätiön, Harvardin yliopiston ja Helsingin kaupungin yhteistyönä kehitettiin toimintatapoja, joilla kaupunki tukee ikäihmisten aktiivisuutta. Tässä tuettiin erityisesti ikääntyneitä, jotka eivät ole säännöllisten palvelujen piirissä. Hankkeessa kehitettiin liikumisneuvoja-mallia, jossa palkataan seniori kertomaan alueen aktiviteeteista ja luomaan kohtaamispisteitä aktiviteetteihin ohjaamiseksi. Tavoitteena on luoda paikka vertaisvuorovaikutukselle senioreiden ja liikumisneuvojen kesken, jotta ei tarvitse etsiä yksin itselle sopivia palveluita.

Senioripalvelujen toimipisteiden (seniorikeskukset, palvelutalot, palvelukeskukset) osalta on tehty saavutettavuusanalyysi, jossa tarkasteltiin senioripalvelujen saavutettavuutta kohtuullisella siirtymisellä julkisilla kulkuvälineillä. Saavutettavuusanalyysi osoitti, että palveluverkko on jo nyt kattava ja saavutettavuus paranee erityisesti seniorikeskusten osalta merkittävästi koko kaupungin tasolla vuoteen 2030 mennessä.

Asia on valmisteltu sosiaali- ja terveystoimialan ja kaupunginkanslian kesken. Asiassa ei ole pyydetty lausuntoja toimialojen toimielimiltä.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi

Tarja Itkonen, kehittämissuunnittelija, puhelin: 09 310 43788
tarja.itkonen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

15.06.2020

Asia/16

---

1 Vepsä Sinikka, toivomusponsi 5, Kvsto 19.6.2019 asia 12

Oheismateriaali

1 Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2019-2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano